

ການເລົ່າເລື່ອນກ່ຽວກັບພູມ
ອາກາດ ແລະ ສິ່ງເວັດເວນອື່ນ

ຜູ້ມ່ວນຫາຍັງຄືສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້
ເລືອງພູມອາກາດ? ເປັນທີ່
ຫນ້າສົນໃຈ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜູ້
ຟັງ

ຢາກມີສ່ວນຮ່ວມ?

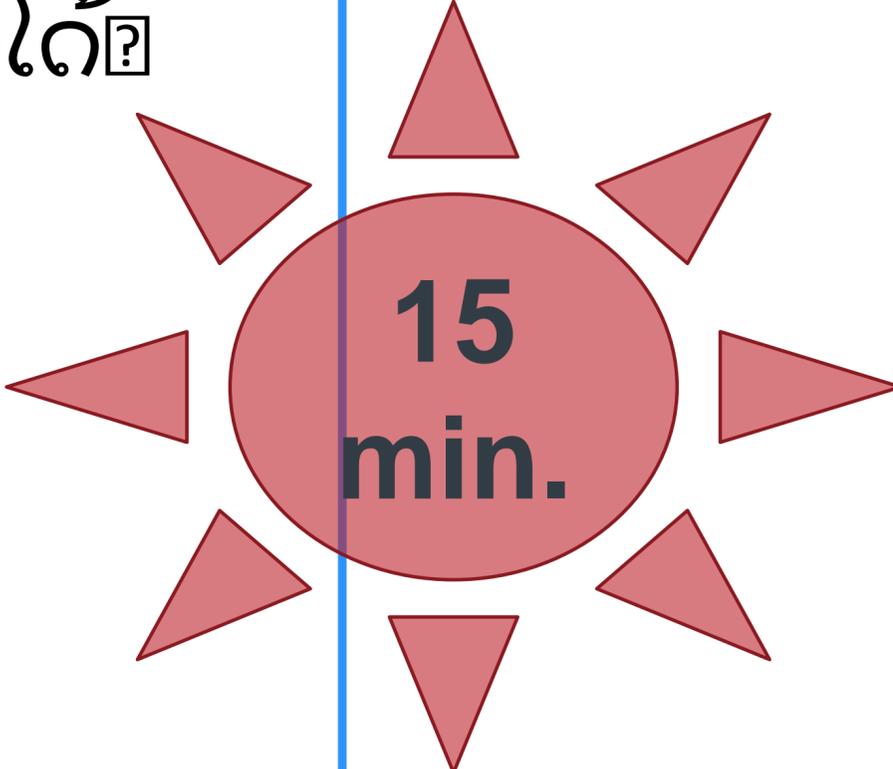
ກິດຈະກຳເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ

ໜ້າທີ່:

- ແບ່ງເປັນ 5 ກຸ່ມ?
- ໃຫ້ຄິດຫາເລື່ອງ ກ່ຽວກັບພູມອາກາດ ທີ່ທ່ານມັກ ແລະ ຈີ່ຈຳໄດ້?
- ຫຼື ຄົນຫາ ເພື່ອທົບທວນຄືນ?

ສົນທະນາກ່ຽວກັບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້:

- ເປັນຫຍັງທ່ານຈຶ່ງມັກພູມອາກາດແບບນັ້ນ?
- ໃຫ້ບອກຈຸດເດັ່ນພິເສດ ຂອງພູມອາກາດ ທີ່ທ່ານມັກ??
- ອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນໃນການເລົ່າເລື່ອງກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຄວນປະກອບມີຫຍັງແດ່?
- ມີສິ່ງໃດແດ່ທີ່ເຮັດໃຫ້ ບົດເລື່ອງກ່ຽວກັບພູມອາກາດ ບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າ ຈົດຈຳ?

ອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນ ຂອງບົດເລື່ອງໄຟຟ້າພູມ

ອາກາດ

- ເຊື່ອມໂຍງຂໍ້ພິສູດທາງວິທະຍາສາດ ກັບເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນແທ້ຈິງ
ໃນໂລກ?
- ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບທໍາມະຊາດ?
- ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບມະນຸດ?
- ເບິ່ງສາເຫດຂອງຜົນກະທົບທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນອະດີດ ລວມໄປເຖິງຜົນ
ກະທົບໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ແນວໂນ້ມຂອງຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດ
ຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ?
- ສະໜອງການແກ້ໄຂທີ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ / ການຕອບສະໜອງ / ວິທີ
ການໃນຕໍ່ໜ້າ?

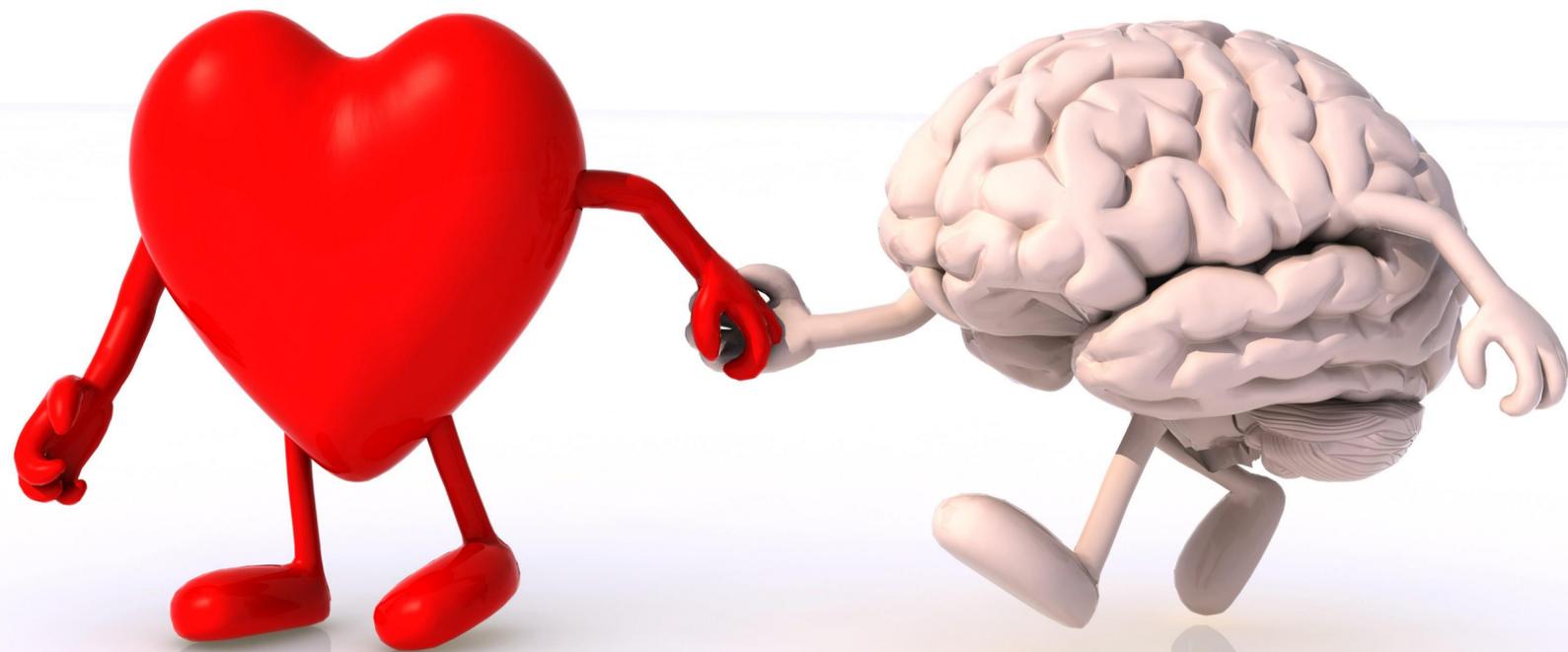

ບົດເລື່ອງ ທີ່ມີໃຈຄວາມ ລູກລູ່ອນ ໃຫ້ກາຍເປັນ ສາຍທີ່ຮູ້ສຶກວ່າ:

- ເປັນສ່ວນຕົວ?
- ທ້ອງຖິ່ນ?
- ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ?
- ມີແນວທາງໃນການແກ້
ໄຂ?

ວິທະຍາສາດ? ແລະ? ຄວາມເປັນຈິງທີ່
ຖືກຕ້ອງ? ແມ່ນສໍາຄັນ, ແຕ່ທ່ານຈໍາເປັນ
ຕ້ອງເຊື່ອມໂຍງຄວາມຮູ້ສຶກກັບ
ຜູ້ຊົມຂອງທ່ານ.

ທ່ານຈະນໍາສະເໜີ
ຄວາມເປັນຈິງ
ແນວໃດເພື່ອໃຫ້ຜູ້
ຄົນມີຄວາມ
ສົນໃຈ?

ບໍ່ຄວນເວົ້າກວ້າງເກີນໄປ❓

ຄວນຈຳກັດຈຸດສຸມຂອງທ່ານ
ໃຫ້ແຄບລົງ❓

ຫົວຂໍ້? ຫຼື? ເລື່ອງລາວ? ກວ້າງ? ຫຼື? ຈຸດສຸມ?

ພາຍຸຮຸນແຮງ?

ພຶດຜົນລະບຸກ ຂອງຊຸມຊົນຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງຊົນ
ນະບົດ ຖືກຜົນກະທົບຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ?

ອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ?

ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບພູມ
ອາກາດ

ຂອງ ສປປ ລາວ?

ສປປ ລາວ ແລະ ອັງກິດ ໄດ້ລົງ
ນາມໃນຂໍ້ຕົກລົງ ເພື່ອຊຸກຍູ້
ຄວາມພະຍາຍາມໃນ
ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍ

ອາຍຸກາສ?

ເຖິງວ່າຈະມີການເຕືອນຈາກ
ນັກວິທະຍາສາດ, ແຕ່ການປ່ອຍ ອາຍ
ກາສ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງ
ໃຕ້ ຍັງເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຍ້ອນມີການ
ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງໂຮງງານໄຟຟ້າຖ່ານຫີນ?

ນໍ້າຖ້ວມ ຢູ່ ປະເທດ ປາກີສະຖານ?

ຊາວປາກີສະຖານ
ຕ້ອງພະຍາຍາມ
ຟື້ນຟູສິ່ງທີ່ເສຍ
ຫາຍຫຼັງຈາກນໍ້າ
ຖ້ວມ.

ນ້ຳຖ້ວມ ຢູ່ ປະເທດປາກີສະຖານ: ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບຮຸນແຮງຂຶ້ນ.

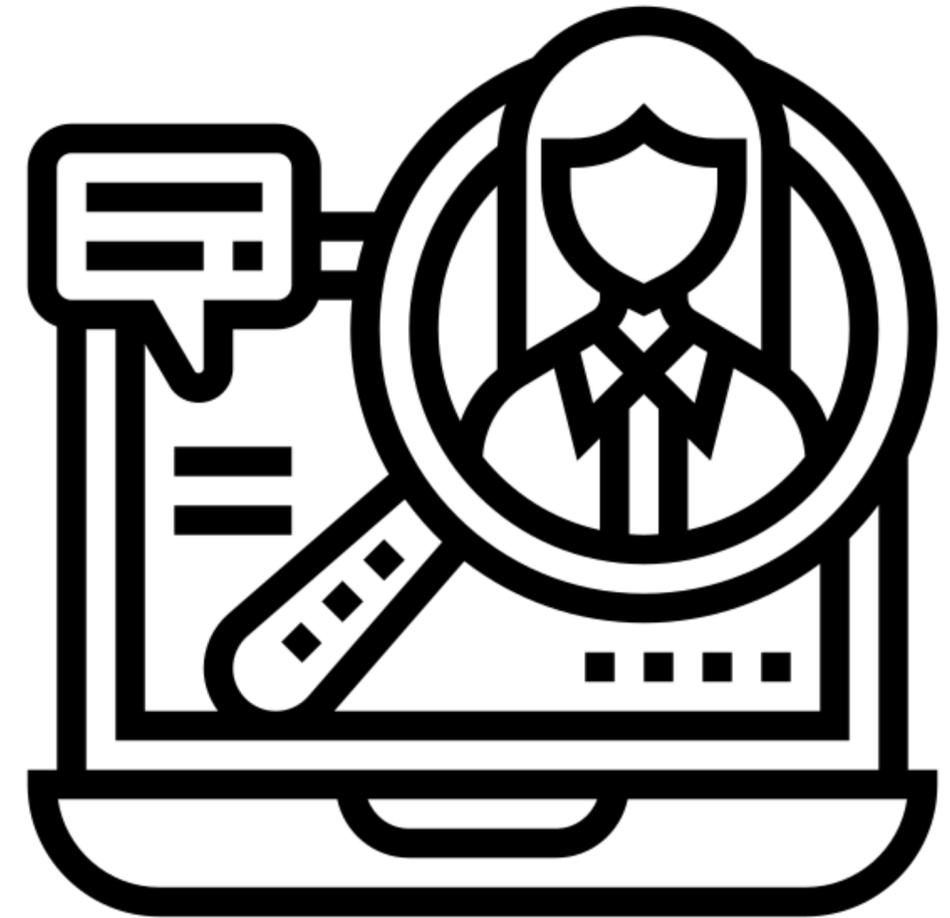

© Fareed Khan/AP Photo/picture alliance

ເຄັດລັບ ໃນການຂຽນ
ບົດເລື່ອງເລົ່າ ກ່ຽວກັບ
ພູມອາກາດ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ?

ຮູ້ຈັກຜູ້ຊົມຂອງທ່ານ?

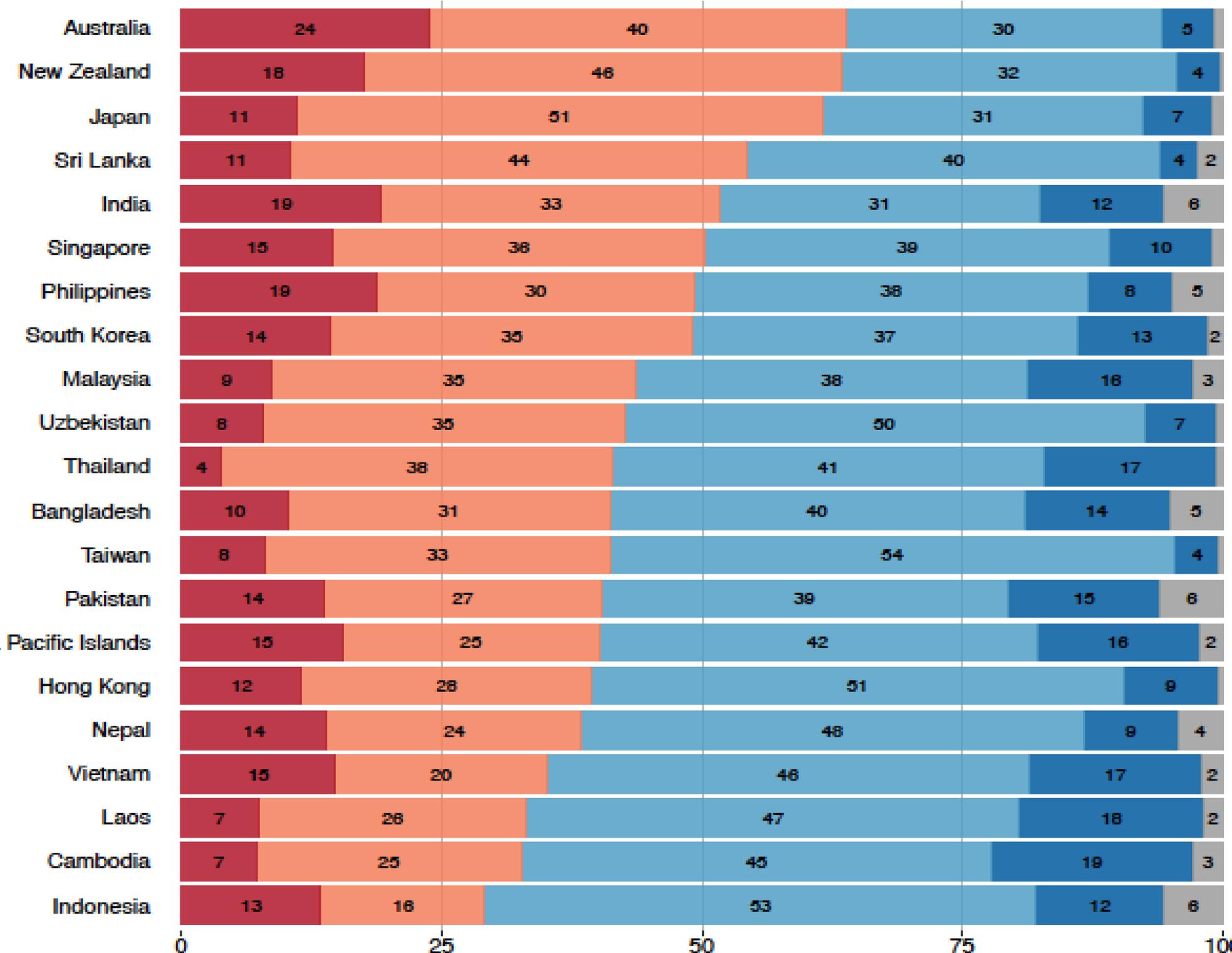
- ໃຜແມ່ນຜູ້ອ່ານ / ຜູ້ພັງ / ຜູ້ເບິ່ງ ຂອງທ່ານ?
- ພວກເຂົາຮູ້ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຫຼາຍໜ້ອຍພຽງໃດ?
- ພວກເຂົາສົນໃຈກ່ຽວກັບຫຍັງ?
- ພວກເຂົາອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕໍ່ກັບເຂົາເຈົ້າເອງ ແນວໃດ?

Knowledge about climate change

Asia & the Pacific

■ I know a lot about it   ■ I know a little about it   ■ No response
■ I know a moderate amount about it   ■ I have never heard of it

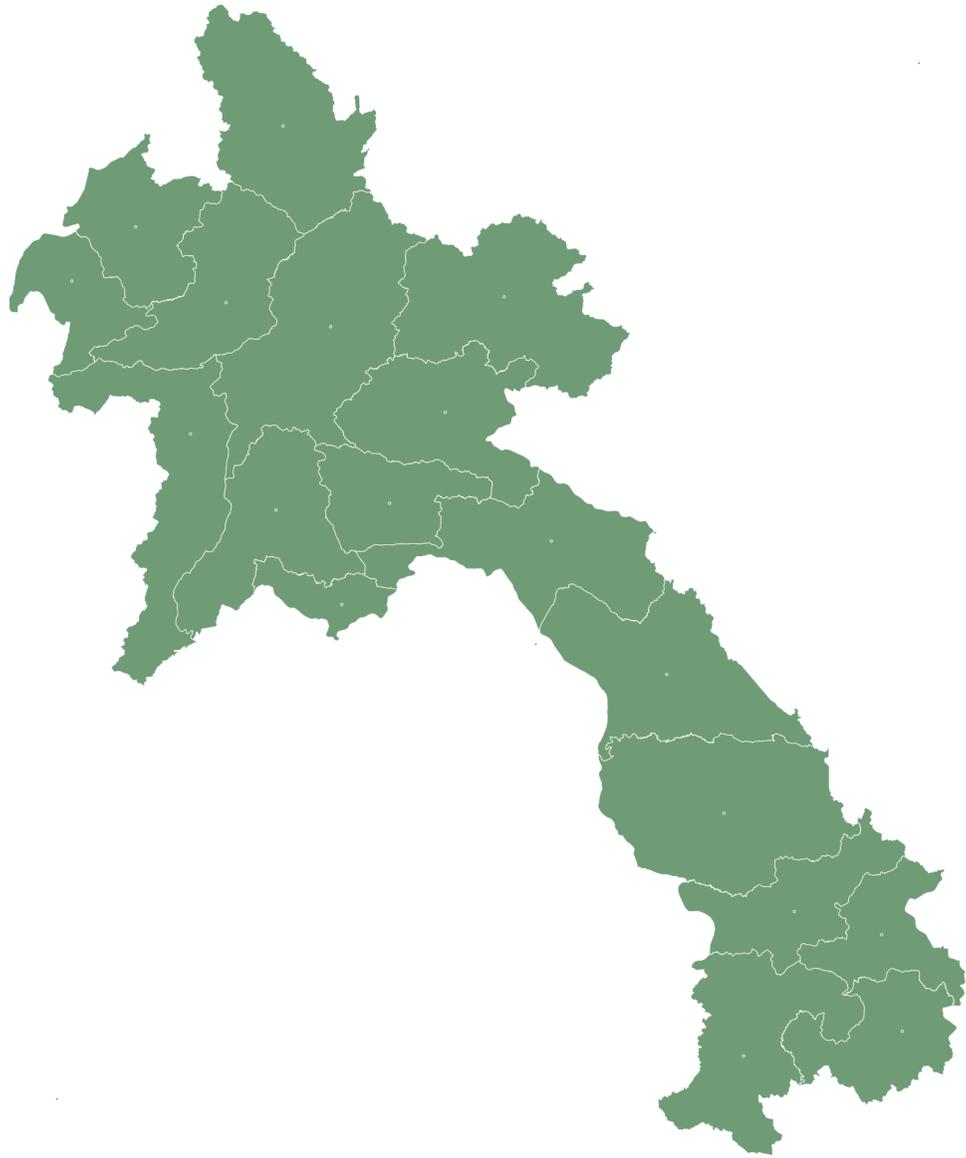

ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບ
ການປ່ຽນແປງສະພາບ
ດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນ
ສປປ ລາວ?

- 7% ຮູ້ຫຼາຍ
- 26% ຮູ້ປານກາງ
- 47% ຮູ້ໜ້ອຍດຽວ
- 18% ບໍ່ຮູ້ເລີຍ

ຄໍາຕອບອື່ນໆທີ່ກ່ຽວກັບ ສປປ

ວາວ! ທ່ານຮູ້ດວ່າການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດກໍາລັງເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່?

- 71% ແມ່ນ
- 4% ບໍ່
- 24% ບໍ່ຮູ້

ທ່ານກ່ຽວນັ້ນຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດຫຼາຍໜ້ອຍປານໃດ?

- ກ່ຽວນັ້ນຫຼາຍ
- 41% ກ່ຽວນັ້ນໜ້ອຍໜຶ່ງ
- 19% ບໍ່ຄ່ອຍກ່ຽວນັ້ນ
- 8% ບໍ່ກ່ຽວນັ້ນເລີຍ

ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດຈະສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ບຸກຄົນ ຫຼື ບໍ່?

- 37% ມີຜົນກະທົບຫຼາຍ
- 33% ມີຜົນກະທົບປານກາງ
- 12% ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍໜຶ່ງ
- 5% ບໍ່ມີຜົນກະທົບເລີຍ

ເຮັດຂຶ້ນມາເພື່ອ ແລະ ກ່ຽວກັບຜູ້ຄົນ?

- ເອົາຄົນເປັນໃຈກາງ?
- ເຮັດໃຫ້ບົດເລື່ອງຫຍໍ້ມີຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ມີຄວາມ
ກ່ຽວຂ້ອງກັນ?
- ບັບເອົາບັນຫາເລື່ອງມະຫາພາກ ໃຫ້ມາເປັນເລື່ອງໃນລະດັບ
ທ້ອງຖິ່ນ?
- ໃສ່ຂໍ້ມູນຕ່າງໆທີ່ຜູ້ຊົມຈະເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ: *(ລາຄາ ເຂົ້າຈີ່, ນໍ້າ
ມັນ, ເຂົ້າ?)*

ເນື້ອເລື່ອງ ແລະ ມີລັກສະນະ ທີ່ໜ້າສົນໃຈ

Migrants face changing climate

PUBLISHED : 1 JUL 2018 AT 05:22

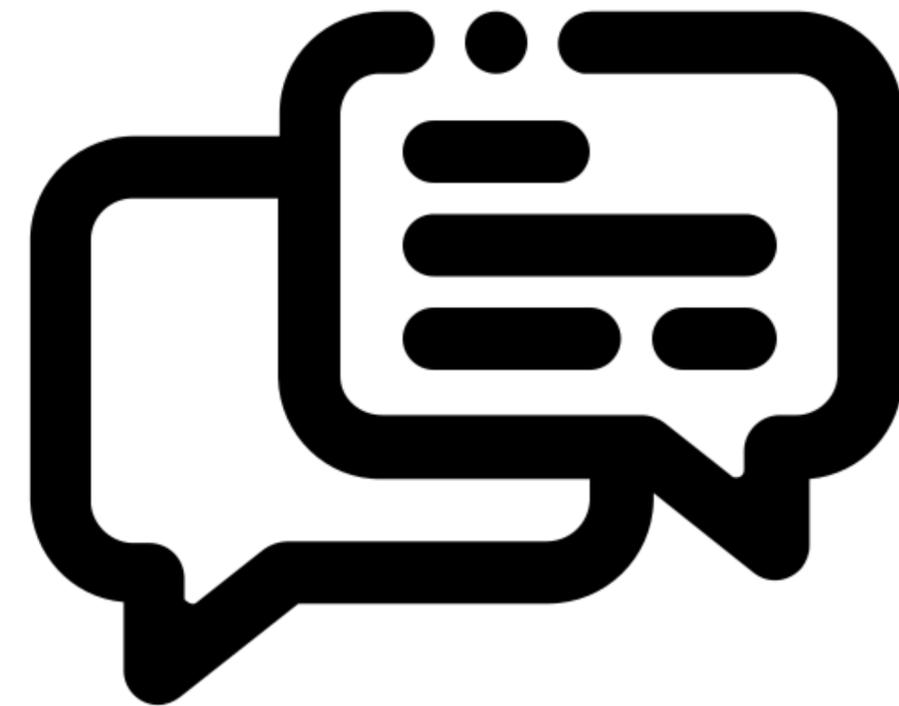
NEWSPAPER SECTION: SPECTRUM
WRITER: PARITTA WANGKIAT

taking stock: Farmers harvest hay in dry season and store it for feeding animals in Kang Meas district, Kampong Cham province, Cambodia. In recent years, farmers have experienced extreme weather — one of several factors that lower yields in rice farming. Many farmers migrate from villages seeking better economic opportunities in cities. Thailand is one of the most popular destinations.

- ກ່າວວ່າ 20 ກວ່າລ້ານຄົນ ຕ້ອງໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກທີ່ພັກອາໄສ ເນື່ອງຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດໃນແຕ່ລະປີ
- ແຕ່ຂໍ້ມູນໃນບົດເລື່ອງ ທີ່ເປັນຮູບແບບທາງດ້ານສະຖິຕິ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສັບສົນໄດ້
- ໃຫ້ເລົ່າເລື່ອງຂອງຄອບຄົວໃດໜຶ່ງກໍ

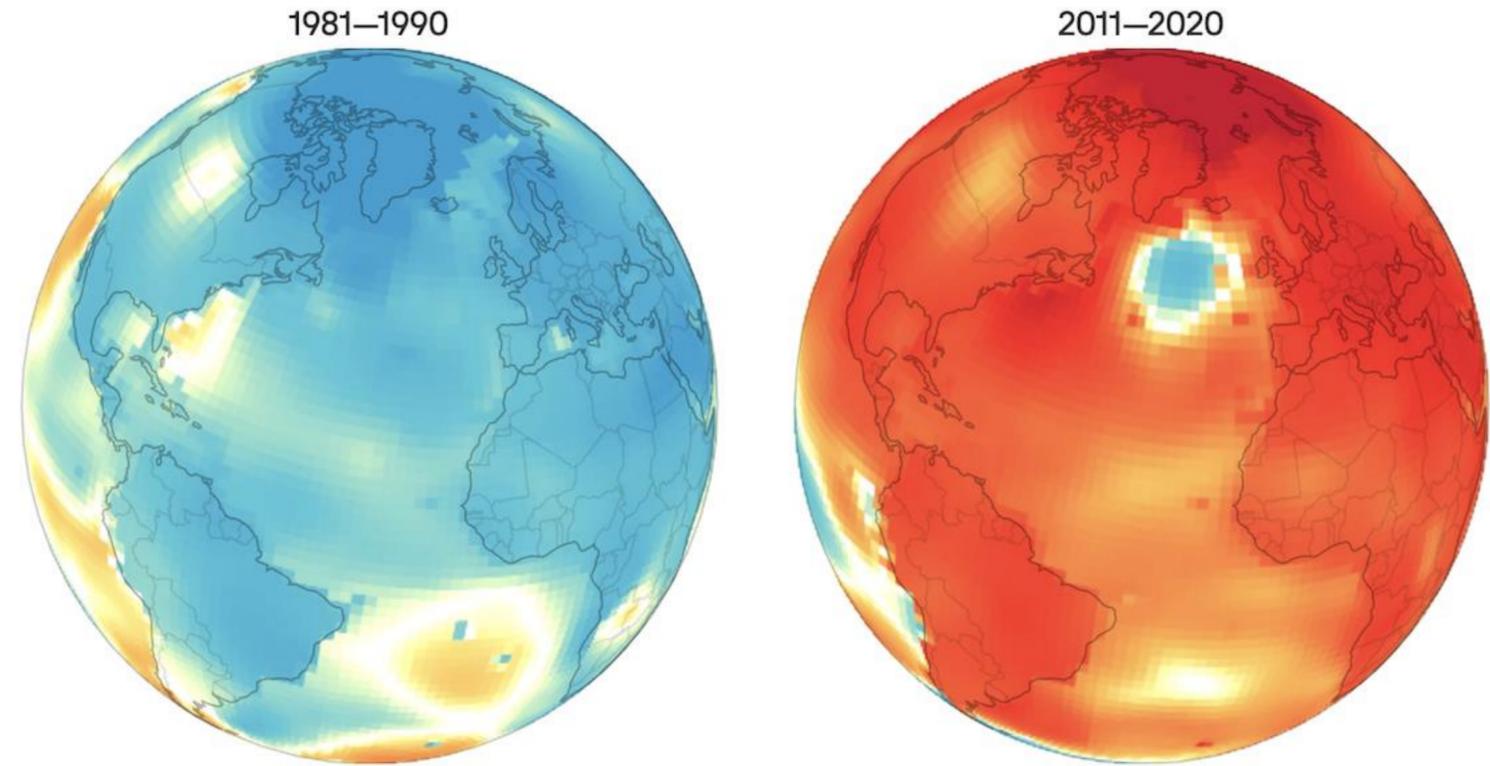
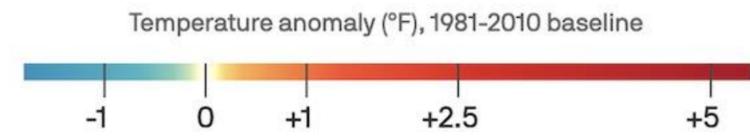
ອ້າງອີງເຖິງ ຄໍາເວົ້າທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ ມາ ສົນທະນາ?

- ສົນທະນາກັບຜູ້ຊ່ຽວຊານ? ແລະ? ຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ?
- ແມ່ນໃຜໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ? ແມ່ນໃຜທີ່ມີທັດສະນະ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ?
- ຄິດກ່ຽວກັບ ເພດ ແລະ ຮຸ່ນຕ່າງໄປ?
- ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງສຽງ (ຂໍ້ມູນ) ເຮັດໃຫ້ບົດເລື່ອງມີຄວາມລະອຽດ ແລະ ອຸດົມສົມບູນຂຶ້ນ?

ການໃຊ້ຮູບ ພາບ?

- ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສັບສົນ ໂດຍການໃຊ້ຮູບພາບມາ
ປະກອບ ເພື່ອອະທິບາຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈງ່າຍຂຶ້ນ?
- ໃຫ້ຖາມຕົວເອງສະເໝີວ່າ: “ເຮັດແນວໃດ ເຮົາຈຶ່ງຈະ
ສາມາດເຫັນຮູບພາບນີ້?”
- ຮູບພາບ, ວິດີໂອ, ກຣາບ/ແຜນຜັງ, ພາບແຕ້ມ,
ແຜນທີ່, ແຖບທາງຂ້າງ?

ຊອກຫາຮູບພາບທີ່ດີ ເພື່ອນຳມາ ເປັນຮູບພາບເລີ່ມຕົ້ນ.

ການສະແດງພາບຂໍ້

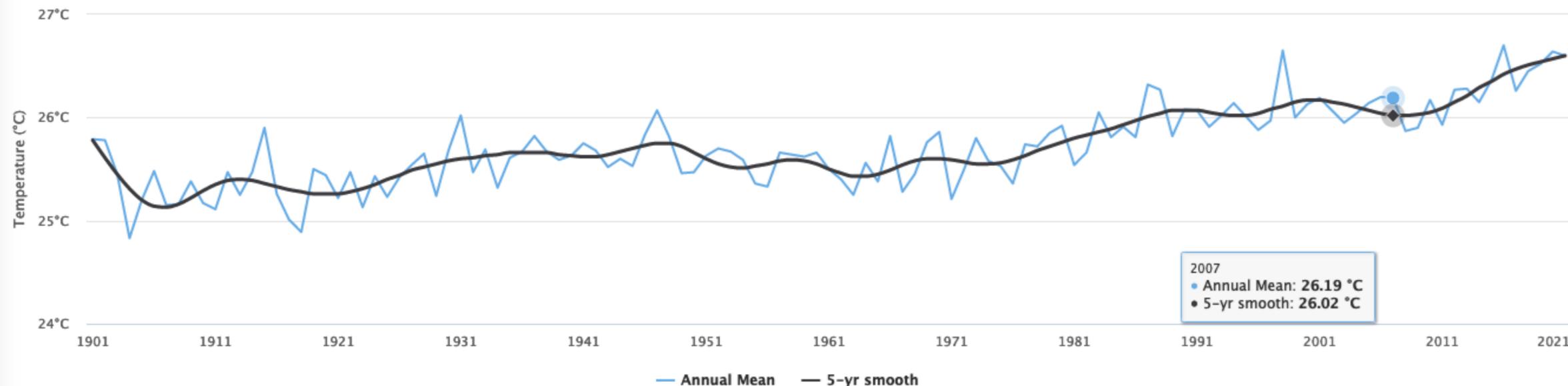
Observed Average Seasonal Mean Temperature

The identified sub-national units with the highest and lowest me

Units: °C	1991-2020			
	DJF	MAM	JJA	SON
Country: Philippines	25.07	26.86	26.47	26.13
Highest: Region V (Bicol region)	25.82	27.60	27.97	27.28
Lowest: Cordillera Administrative region (CAR)				

- ນໍາສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ສັບສົນ ໃຫ້ເປັນຮູບແບບທີ່ເຂົາໃຈງ່າຍ?
- ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈຈາກຜູ້ອ່ານຫຼາຍຂຶ້ນ?
- ຊ່ວຍໃຫ້ເຫັນພາບລວມທີ່ກວ້າງຂຶ້ນ?

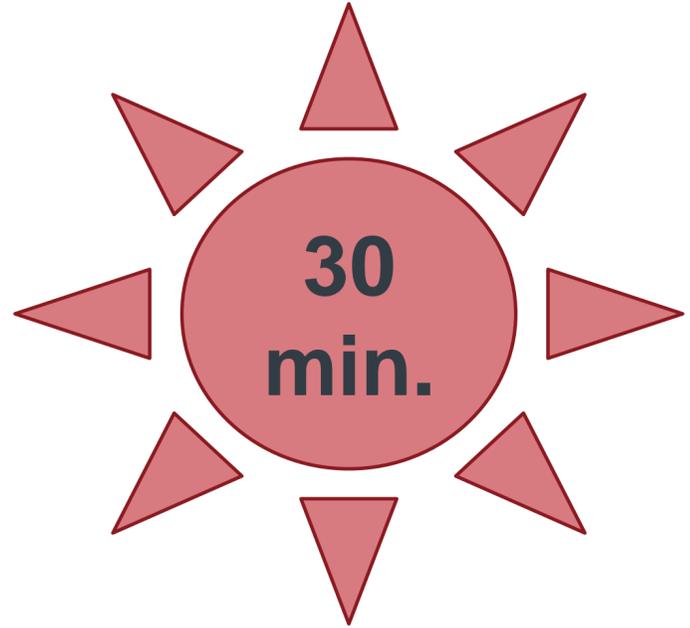
Observed Average Annual Mean-Temperature of Philippines for 1901-2021

ເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ [?] ເຮັດໃຫ້ງ່າຍ ແລະ ມີ
ລາຍລະອຽດ

- ທີ່ກຽມກັບຄຳນຳ [?]
- ເຮັດວຽກພາຍໃນກຸ່ມ [?]
- ລອງພິຈາລະນາເລື່ອງທີ່ສັບສົນເຫຼົ່ານີ້, ເລື່ອງກຸ່ມເປົ້າໝາຍ, ຂຽນປະໂຫຍກສັ້ນໆ ທີ່ເຂົາໃຈງ່າຍ ແລ້ວບອກໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ວ່າ ທ່ານຈະສົນທະນາກັບໃຜ ແລະ ທ່ານຈະໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບຜູ້ຄົນ

ແນວໃດ?

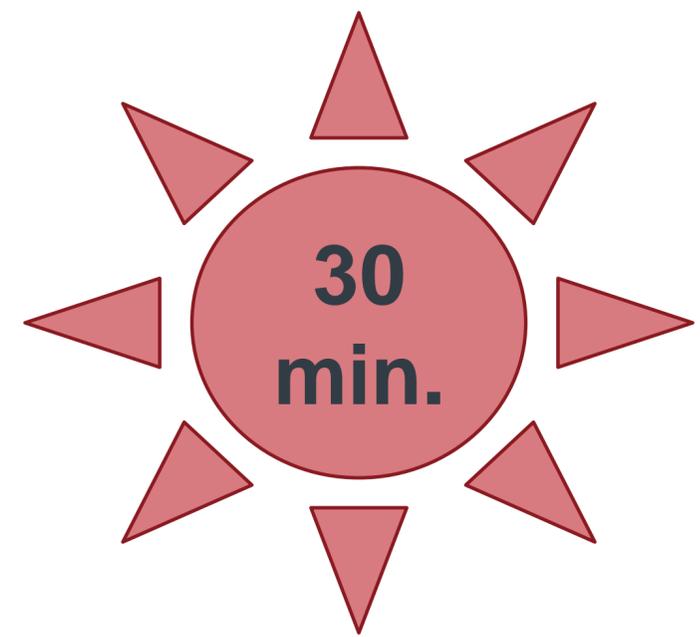

ເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ 2 ເຮັດໃຫ້ງ່າຍ ແລະ ມີ ລາຍລະອຽດ

ທີ່ກ່ຽວກັບຄົນ

ກຸ່ມ 1: ບັນດາຜູ້ແທນທີ່ກອງປະຊຸມ 222222 ຈະປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບຄວາມຍຸຕິທຳ ຂອງພູມອາກາດ ຢູ່ໃນຍຸກ ແອນໂທຣໂບຊິນ (ຍຸກທີ່ມະນຸດຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ ແລະ ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບໂລກ). ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ໃຫ້ເຮັດການແຍກລະຫວ່າງ ການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເປັນການພັດທະນາເສດຖະກິດທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງໃນອະນາຄົດ.

ກຸ່ມ 2 ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທ່າແຮງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການດຳເນີນໂຄງການກັກກັບກາສ ກາກໂບນິກ (22222 ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ມີການວາງແຜນໂຄງການບຸກໄມ້ໃຫ້ເປັນປ່າ ພ້ອມທັງການເຮັດກະສິກຳໃນພື້ນທີ່ປ່າ ທີ່ອາດຈະຊ່ວຍໃຫ້ຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນສາມາດເຮັດການບຸກຜັງ ແລະ ເກັບກ່ຽວຜົນລະບູກໄດ້ຢ່າງຍືນຍົງ.

ຈາກ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ສູ່ ລະດັບໂລກ / ຈາກ ລະດັບໂລກ ສູ່
ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ❓

VS

ຈາກ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ສູ່ ລະດັບ ໂລກ?

ຖ້າຫາກເລື່ອງ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ຈະຕ້ອງ
ເຮັດໃຫ້ມັນຢູ່ໃນບໍລິບົດ ທີ່ໃຫຍ່ກວ່ານັ້ນ? ເຊັ່ນ:

- ເລື່ອງນີ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາລະດັບມະຫາພາກ
ໄດ້ແນວໃດ?
- ເລື່ອງນີ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຫດການທີ່ຄ້າຍຄືກັນໃນ
ພາກພື້ນ ຫຼື ທົ່ວໂລກ ໄດ້ແນວໃດ?
- ສາເຫດ, / ຜົນກະທົບ ແມ່ນຢູ່ນອກເໜືອຈາກ
ໃນພື້ນທີ່ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ບໍ່?

The ecological roots of India's farming crisis

The storming of the Red Fort in Delhi marked a dramatic escalation to months of protest to new farm laws. Could a more sustainable form of agriculture be part of the solution?

Sameeratmaj Mishra

For months, farmers have been blocking highways and gathering in New Delhi to protest agricultural reforms

- ຂະຫຍາຍເລື່ອງລາວໃນລະດັບ, ທ້ອງຖິ່ນ ໄປສູ່ການເລົ່າເລື່ອງທີ່ກວ້າງຂວາງຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບ ນະໂຍບາຍ ແລະ ພູມອາກາດ

- ສຶກສານະໂຍບາຍພາຍໃນ ປະເທດ, ຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມ ຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆ ພັນ, ການຂາດແຄນນໍ້າ, ໄພ ແຫ່ງແລ້ງ ແລະ ໄພນໍ້າຖ້ວມ.

ຈາກ ລະດັບໂລກ ສູ່ ລະດັບ ທ້ອງຖິ່ນ?

ໃຫ້ພິຈາລະນາຫົວຂໍ້ ການປ່ຽນແປງສະພາບ
ດິນຟ້າອາກາດໂດຍທົ່ວໄປກ່ອນ. ບາງທີອາດຈະ
ມີການສຶກສາ ໃໝ່ຈາກຄະນະກຳມະການ
ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງ
ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ (?????) ທີ່ ຄຳ
ຖະແຫຼງການ ຈາກກອງປະຊຸມ ????
ລະບຸບັນຫາໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ:

- ບັນຫານັ້ນ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ
ແນວໃດ?
- ໜ່ວຍງານລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ດຳເນີນການຮັບມື/ແກ້
ໄຂ ແນວໃດຕໍ່ກັບບັນຫານີ້?

បំណាច់

ឆ្ងល់បំណាច់?

ພາຍຸ ແລະ ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ

ທ່ານເປັນນັກຂ່າວ ຂອງໜັງສືພິມແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ, ເຊິ່ງຢູ່ທີ່ນັ້ນ ໄດ້ມີພາຍຸຮ້າຍແຮງພັດເຂົ້າມາ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຕ້ອງໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ບັນນາທິການຂອງທ່ານຕ້ອງການໃຫ້ທ່ານເລົ່າເລື່ອງ ແລະ ລົມກັບຄອບຄົວຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ພາຍຸ ແລະ ການຍ້າຍຖິ່ນ ຖານ?

ທ່ານຈະລາຍງານເລື່ອງນີ້ແນວໃດ? ເນື້ອ
ໃນຫັກຂອງທ່ານຄວນແມ່ນຫຍັງ? ທ່ານ
ຈະລົມກັບໃຜ?

ທ່ານອາດຈະລວມອົງປະກອບໃດໜຶ່ງ ເພື່ອ
ເຮັດໃຫ້ເລື່ອງນັ້ນເຂົາໃຈໄດ້ງ່າຍ ແລະ
ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ອ່ານໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ວິທີການຊອກຫາ ເລື່ອງລາວກ່ຽວ ກັບບັນຫາສີຂຽວ?

- ຕິດຕາມແນວໂນ້ມ ພູມອາກາດ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າ ທັງໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບໂລກ?
- ຕິດຕໍ່ພົວພັນ ກັບກຸ່ມທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ພູມອາກາດ?
- ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ແລະ ກອງປະຊຸມສຸດຍອດດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ?
- ຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງລັດຖະບານ?
- ລົງຢ້ຽມຢາມຊຸມຊົນໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ?
- ນຳໃຊ້ສື່ສັງຄົມອອນລາຍໃນການຊອກຫາຂໍ້ມູນ?

ຂໍຂອບໃຈ

*Thank
you*

